

"Sahife-i hava, hakkalyakin, aynelyakîn, ilmelyakîn derecesinde bedahetle..." Hüve Nüktesi'ndeki bu bölümde, hakkalyakin neden ilk sıraya alınmış olabilir? Yakînin mertebeleri hakkında bilgi verir misiniz?

Hava unsuru diğer unsurlara nazaran Allah'ın varlığına delâlet etmesi noktasında daha şeffaf daha nuranî daha ulvî olduğu için ve onda tevhid hakikati daha bâriz bir şekilde tezahür ettiği için hakkalyakin öne alınmış olabilir.

Yakîn hakkında bilgiler:

Yakîn; lügat manasıyla **tereddütsüz, şüphesiz ilim** demektir.

Daha geniş ve daha güzel, bir başka tarif: **"Bir şeyi vakıa mutabık olarak itikad-ı sahih üzere şüphesiz bilmek."**

Bu tarifte, yakînin iki ehemmiyetli manası karşımıza çıkıyor. **Birisi**, bir şeyi hakikatte nasılsa öyle bilmek. Buna, **"vâkıa mutabakat"** deniliyor. **Diğeri itikad-ı sahih**, yâni bu inançta zerrece şüphe etmemek.

"Yakîn" kelimesinin üç ana mertebesi vardır: **İlmelyakîn, aynelyakîn ve hakkalyakîn...**

Bazıları, **"ilmelyakîn"**i zayıf bir itikat zannederler. Hâlbuki bu mertebelerin her üçü de kâmil imanı ifade eder. **"Yakîn"** kelimesi üçünde de geçtiğine göre, her üç mertebeye de **"vâkıa mutabık"**, her üç mertebeye de **"şüpheden uzaktır."**

İmanda, vâkıa mutabakatı, yâni hakikata uygunluğu **"iman hakikatlerine Kur'ân-ı Kerîm'in bildirdiği gibi inanmak"** şeklinde anlamak gerekir. Meselâ, Allah'a iman hususunda, Allah'ı vacib, ezelî ve ebedî, mekândan ve zamandan münezze, bütün sıfatları sonsuz olarak tanımak vâkıa mutabıktır. Bütün müminler Allah'a böylece iman ederler.

Bir hakikata inanmak başka, fiil ve hâl âlemini onunla tertip ve tanzim etmek daha başkadır. İşte yakîn imana sahip olanlarda iman, kulun fiil ve hâl âleminde daima tesirini gösterir. Meselâ, melâikeye her mü'min inanır. Melekleri Kur'ân-ı Hakim'in bildirdiği gibi bilen bir insanın bu imanı vâkıa mutabıktır ve şüpheden de uzaktır. Ama melekleri sadece sözü edildiği zaman hatırlamak başka, her adım atışında, her söz sarf edişinde onları yanı başında bilmek daha başkadır. İşte bu ikincisi yakîn imandır. Bunda da üç ana mertebeye ve her mertebeye sonsuz dereceler var.

“İlmelyakîn”, bir şeyin, bir hakikatın varlığını iki kere iki dört eder gibi katî bilmektir. O hakikatı, gördüğü yahut işittiği, kısacası his âlemine giren bir şeyi bilir gibi katî bilmek ise **“aynelyakîni”** ifade eder. Yine o şeyi yaşadığı bir hakikatın varlığını bilir gibi bilmek ise **“hakkalyakîn”**dir.

Meselâ, biz hâfızamız olduğunu ilmen ve yakînen biliriz. Ve bundan kesinlikle şüphe etmeyiz.

Aynı şekilde, elimizin varlığını görerek, aynelyakîn biliriz. Bunda da katiyen şüphemiz olamaz.

Bir de hayatta olduğumuzu bilmemiz vardır ki bunu ne düşünerek, ne görerek değil, bizzat yaşayarak biliriz. Bu biliş ise hakkalyakîndir.

Kâtibin varlığına yazının varlığından çok daha kuvvetle inanan her **insan, kendi varlığına inanmasının çok üstünde bir iman ile Allah'ı bilecek, ona iman edecektir.** Yâni kendi varlığından şüphe etse bile yaratanından etmeyecektir. Bu noktaya gelen mümin yakîne ermiştir.